

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 46

Lýsingaprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 25. november 1946

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

20 árg.

Verður stjórnarflekjan greidd?

Vit settu fram í seinasta blaði, at tað mundi vera eitt brennandi ynski og eitt sterkt krav hjá fjøldini av Føroya fólki, at hetta Løgtingið, sum nú aftur valt varð hin 8. nov., fekk í lag at greiða okkara stjórnarspurning á slíkan hátt, at vitundu fáa ein tolliligan nationalan frið og burtur úr honum fáa stundir at røkja onnur týðningarmikil samfelagsmál, sum ligið hava á láni.

Vit ávistu eisini, at hetta Løgtingsval hevði tikið stuðlarnar undan teirri ætlan at fremja loysingina eftir tí úrsliti, fólkaatkvøðan 14. septbr. gav okkum: menn máttu royna at finna leið til eina stjórnarskipanuttan at kvetta frá danska ríkinum, sum vit nú í so mangar øldir hava staðið saman við.

Men hetta mátti verða ein skipan, sum lá millum lutt so nógva umrødda danska stjórnaruppskotið og loysingina, tí øllum má vera greitt, at bæði stjórnaruppskotið og loysing fullu við fólkaatkvøðuna, hvørki av teimum vann so frægt sum 50 % av teimum stemmum, ið fullu við hesa nevndu atkvøðu.

Vit skuldu tí hugsa okkum, at hesi evni vórðu lögð aftur um bak, og ábyrgdarmenn fóru so státt at royna at taka »upp nýggjan tætt«.

Men man hetta vera so? spyrja vit. Munnu fólksins valdu oddamenn sýna slíkan størleika, at teir taka upp »nýggjan tætt« og teir fara at ganga leið, sum teir sjálvir siggja er frægast og gagnrikast fyri land og fólk?

Okkum tykist, so sum heimurin stendur í dag, at hitt demokratiska stýrslagið er hitt frægasta; tað gevur okkum rættin til við frium vali at taka lut í landsins stýri og so státt at eftirans, hvussu samfelagið verður skipað og stjórnad. Men hóast hesar frymunir, so hevur tað síni brek, ið ikki kunna dyljast. Maður ella menn eru ofta bundnir av teimum, ið velja teir. Hava teir ein veikan vilja, og hava teir lyndið til at lata seg draga burtur frá síni egnu uppfatan um rætt og rangt ella ansa mest eftir at verja sær teir sessir, teir sita á, og ta makt, eitt politiskt val kann geva teimum,

so svikja teir tað mál, maður eigur sjálvur at seta sær, og so verða teir vinglutir og óáttandi. Tá verða teir sjálvir leiddir, í staðin fyri at teir sum undangongumenn eiga at leiða og skipa og sína seg so djárvir, at teir tora at víðurkenna sær sínar meiningar.

Menn og bløð hava fingið orðið fyri seg aftaná valgið, og sum vit kunna meta eftir tí, har er komið fram, so hava vit einki gott úrslit at vænta — skulu vit fara eftir tí, so kunna vit næstan ætla, at menn ongan hug hava at taka upp »nýggjan tætt« men heldur spæla sama spæl og leiða alt út í skilaloysi og ófrið.

»Fólkaflokkurin« er, hóast hann gekk aftur, enn størsti flokkur á tingi. Hann hevur tí hitt stóra orðið at siga. Hann hevur nógva fólk aftanfyrir seg, og á honum hvílir nógva, hvør friður, ið verður í landinum.

»Dagblaðið« er høvuðsmálgagn flokksins, og sum ljóðaði frá tí eftir valgið, so ætlar hesin flokkur at standa um fólkaatkvøðuna og siga, at eitt lögtingsvalg kann ikki broyta eina fólkaatkvøðu, og fólkaatkvøðan gav eftir hansara áskoðan grundarlag fyri at fremja og fullgera loysing t. v. s. stovna sjálvstøðugt ríki kvett frá Danmark.

Harra Richard Long, sum er umboðsmaður hin eina sjálvstýrisflokkin, ið saman stendur til valg við Fólkaflokkinum, og sum eisini í øllum lutum á tingi stendur í felag við hesum flokki, hevur í blaði sínum »Tímanum« slíka ódnar- og illsinnisgrein um valúrslitið, at frá honum tykist einki at væntast uttan stríð og bardagi.

So er tað hin eini flokkurin: hin gamli sambandsflokkurin. Hvat vil hann, og hvørja leið fer hann at ganga í stjórnarskipanarmálinum?

I fyrsta umfari leggur hann fram sína gleði um valúrslitið. A. Samuelsen hevur heilar tvær greinir í »Dimmalætting« um hesa gleðshending við tøkk til hitt trúgva sambandsfólkið.

Tað hava sjálvandi bæði hann og flokkurin størstu orsök til, tí hesin flokkur kom bestur og fermastur, so gamal hann er, burtur úr valgsins eldi.

»Samhøgheden« verður prisað. Tað er alt gott. Men tað er ikki vert at taka til hattin, fyrr enn ein sær mannin... »Eingin skal kannar sær bitan, fyrr enn hann er sveltur...« Tað er ikki vert at syngja »Samhøgheden« lov og pris og fegnast, at loysingar-dreygurin hesa ferð varð manaður aftur í jørðina. Hin stóri spurningur er hann, hvat hesin gamli flokkur ætlar nú at gera, tí hann skal vera visur í tí, at nýttist ikki nú vit, frísinni og umhugsan, so kann loysingardreygurin verða manaður upp aftur, og tá verður hann tvífalt sterkari enn hann var. Flokkurin tókst til valgið at vilja fremja eina friari skipan, enn hann hevur áður. Tað var eisini hildið, at hann hevði latið seg eka niður á ein nationalan »negativitet«, sum ikki hóskaði í einum »nationalt vaknaðum fólki«.

Men nú er spurningurin, um alt hetta kemur í ljósmála, og her verður ein broyting.

»Dimmalætting« gav onkur brot av frásøgnum úr danskum bløðum, og hvat danskir stjórnarmenn høvdu sagt valginum viðvíkjandi. Tað var ikki greitt, og okkum dámdi tað ikki. Sambandsflokkurin, Danastjórn og alt Danmark vita, at stjórnaruppskotið danska varð felt á fólkaatkvøðuni. Og tað er so einki at tosa um. Hetta valgið stóð um at finna klárleika, antin fólkið vildi loysing ella ikki. Tað sýndi, at tí dámdi ikki fulla loysing. Men ikki at vilja loysing og so »Samhøgheden« undir gomlum formum, tað er hvørt sitt.

Javnaðarflokkurin saman við Gamla Sjálvstýri fóru til valg móti fullari loysing. Men tá at Javnaðarflokkurin undan fólkaatkvøðuni mælti til at taka við danska stjórn-

aruppskotið, so hevur hann ásannað nú aftan á, at hetta uppskot við fólkaatkvøðuni varð felt. Hann hevur ásannað, at bæði stjórnaruppskotið og loysing vórðu feið. Hann fór tí til valg at finna annan form, ein form, sum lá millum loysing og stjórnaruppskotið. Og tann form kunngjærði hann til valgið.

Hansara stevnuvátt er so státt eitt vittingangandi sjálvstýri fyri Føroyar uttan at kvetta frá Danmark. Men fólkið er betur við aðrar flokkar enn við hann, og hann kann einki fremja uttan í samarbeiði við aðrar, tí hann er í einum minniluta. Nú stendur á, um flokkar vilja samarbeiði at finna ein form, ið hvørki er loysing ella stjórnaruppskotið. Og fannst slíkur formur, so mundi hann roynst til gagns fyri landið, og verið dámdur av fjøldini av fólkinum. Tí fólkið vil hava broyting, men ivaleyst er, at tað vil hava hesa broyting uttan reina loysing — eisini nógva av teimum, sum stemma hava uppá Fólkaflokkinn.

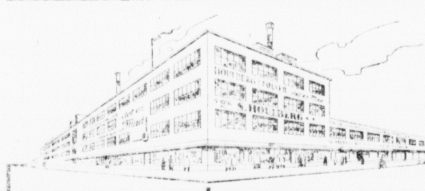
Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrág

Tlf. 443

Føroysk grønsápa

er tann besta

Vit levera

KJØT - PYLSUR - FLESK
OG KONSERVES

i allar bestu kvalitøtum.

Umboð:

Etto Jacobsen
Vestmanna

KØBENHAVN

S. HOULBERG A/s

Fedevare - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker

Statskontrol 352

KØBENHAVN